

Jaarverslag 2022

Commissie van Toezicht bij de Penitentiaire Inrichting Middelburg, locatie Torentijd

Bezoekadres

Torentijdweg 1
4337 PE MIDDELBURG

Postadres

PI Middelburg
Postbus 8064
4330 EB MIDDELBURG
Telefoon: 088 072 29 00
E-mail: torentijd@dji.minjus.nl

Inhoud

1. De inrichting	3
De Commissie van Toezicht	3
Deskundigheidsbevordering	3
2. Activiteiten in het kader van de advies- en de toezichthoudende taak	5
Covid-19	5
Vergaderingen	5
Maandcommissariaat	7
Aandachtsgebieden commissie van toezicht.....	7
3. Activiteiten in het kader van de bemiddelingstaak	9
4. Activiteiten in de het kader van de rechtsprekende taak	10
5. Overige vermeldenswaardige feiten en gebeurtenissen.....	14
6. Conclusies en aanbevelingen	14
Bijlage 1: Managementoverzicht 2022	15
Bijlage 2: Totaaloverzicht 2022.....	16

1. De inrichting

De Penitentiaire Inrichting Middelburg, locatie Torentijd (hierna ook: de inrichting) bestaat uit de volgende regimes: Huis van Bewaring, gevangenis, BBA en het Politiecellencomplex.

Het Politiecellencomplex valt niet onder het toezicht van deze commissie.

De samenstelling van de directie van de Penitentiaire Inrichting Middelburg is in het verslagjaar niet gewijzigd.

De Commissie van Toezicht

Zoals voorgeschreven in de Penitentiaire maatregel zijn in de commissie van toezicht een lid dat met rechtspraak is belast, een advocaat, een medicus en een deskundige uit de kring van maatschappelijk werk aanwezig. De overige leden zijn afkomstig uit diverse maatschappelijke disciplines.

De samenstelling van de commissie van toezicht voldoet aan de vereisten zoals gesteld in artikel 11 van de Penitentiaire maatregel. De samenstelling van de commissie was in het verslagjaar als volgt:

- Mevrouw mr. J.G. Cabboort (voorzitter)
- De heer mr. J.F.I. Sinack
- Mevrouw mr. P.A.M. Wijffels (vanaf 1 januari 2022)
- Mevrouw Y.J. Bats
- Mevrouw mr. I. van der Hoeven
- De heer S.C.J. Labrujère
- De heer P. van Kampen
- De heer A.A.M. van Houte
- De heer J. van Wirdum (vanaf 1 april 2022)

Binnen het secretariaat dat is verbonden aan de commissie heeft zich dit verslagjaar een aantal wijzigingen voorgedaan. Zo heeft mevrouw A.E. Paulus met ingang van 1 juli 2022 haar werkzaamheden als secretaris neergelegd. Verder zijn mevrouw S.C. Spruijt en mevrouw N.M.L. van der Kammer met ingang van 1 juli 2022 als plv. secretarissen benoemd. Tot slot zijn de heer R. Ben Sellam en mevrouw S.A. Huwae als (plv.) secretarissen verbonden aan de commissie. Allen zijn als senior gerechtsjuristen werkzaam bij de rechtbank Zeeland – West-Brabant, locatie Middelburg.

De administratieve werkzaamheden ten behoeve van de commissie werden verricht door mevrouw G.M.A. de Keuning-Jongelings, mevrouw A.A.M. Mangroe, mevrouw M. Roest en mevrouw I.C. Willemsen, allen werkzaam bij voornoemde rechtbank.

Deskundigheidsbevordering

Bats heeft vanuit haar rol een dag meegelopen met één van de artsen in de inrichting, die aanspreekpunt is van de medische dienst, met één van de verpleegkundigen en kort met de administratie, waarna ze ook nog een gesprek had met het hoofd medische dienst. Verder heeft Cabboort in juni 2022 het voorzittersoverleg van de zuidelijke provincies bijgewoond.

Van der Kammen heeft deelgenomen aan de online cursus voor secretarissen van de Commissie van Toezicht.

Tijdens de vergaderingen (via beeldverbinding) is aandacht besteed aan bijzondere thema's en/of onderwerpen.

Zo is er tijdens de vergadering van 24 januari 2022 door Enno Brandhof, Hoofd D&R, voorlichting gegeven over de screening van gedetineerden aan de hand van de SCIL-intake. Tijdens de vergadering van 21 maart 2022 heeft Beatrix Lourens, plaatsvervangend vestigingsdirecteur, voorlichting gegeven over de Kleinschalige Voorziening Middelburg (KVM). Verder hebben Wolter van der Vlist en

Marieke Janssen tijdens de vergadering van 31 oktober 2022 gesproken over de nieuwe aanbieder van het voedsel in de inrichting.

Verder is tijdens de vergaderingen de Nieuwsbrief van het Kenniscentrum en het (kwartaal)tijdschrift DJIzien regelmatig besproken. Relevante uitspraken van de beklagcommissie en de jurisprudentie van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming zijn ook tijdens de vergaderingen aan bod gekomen.

In tegenstelling tot voorgaande jaren werd de Themadag voor de Commissies van Toezicht in 2022 in het voorjaar georganiseerd. Helaas lieten de agenda's het niet toe om bij deze dag aanwezig te zijn.

2. Activiteiten in het kader van de advies- en de toezichthoudende taak Covid-19

Begin 2022 waren de coronamaatregelen nog van kracht. Dat had als gevolg dat er digitaal vergaderd werd en de beklagzittingen ook digitaal plaats vonden. De maandcommissaris was in de inrichting welkom op zaterdagen. Met inachtneming van de maatregelen kon dan in persoon met gedetineerden gesproken worden. De coronamaatregelen zijn vanaf 25 februari 2022 opgeheven, zodat de maandcommissaris vanaf die datum weer vrij de inrichting in kon. De vergaderingen en beklagzittingen vinden ook vanaf die datum weer fysiek plaats in de inrichting.

Vergaderingen

De commissie van toezicht en de directie zijn in 2022 elf keer in vergadering bij elkaar gekomen. Deze vergaderingen vonden telkens plaats aansluitend aan de laatste beklagzitting van de maand. De voorzitter (bij afwezigheid van de voorzitter, een lid) van de commissie van toezicht heeft de vergaderingen voorgezeten en de leden zijn hier veelal bij aanwezig geweest. Ook de directie was tijdens de vergaderingen vertegenwoordigd. Deze vergaderingen hebben in de inrichting plaatsgevonden, met uitzondering van de vergadering van 24 januari 2022 die via een beeldverbinding heeft plaatsgevonden.

De samenwerking met de directie verliep naar tevredenheid. De directie en de voorzitter van de commissie van toezicht hebben regelmatig overleg gevoerd. De voorzitter informeerde de leden en de ondersteuning over de uitkomst van deze overleggen.

Van de vergaderingen zijn notulen opgemaakt en vastgesteld. Tot de vaste agendapunten van de vergaderingen van de commissie met de directie behoren onder meer:

- de opening
- verslaglegging van de vorige vergadering + actiepunten
- het overzicht van ingekomen klachten
- uitspraken van de beklagcommissie en de RSJ
- ingekomen stukken
- nieuwsbrief/ DJIzien
- mededelingen van de directie
- mededelingen van de commissie van toezicht
- de verslagen van de maandcommissaris
- rondvraag
- roosters
- sluiting

Tijdens de vergaderingen zijn onder meer onderstaande onderwerpen aan de orde gekomen.

Winkel:

Ook dit verslagjaar is veelvuldig gesproken over de problemen rondom de winkel. Deze problematiek heeft veel aandacht van de directie, hoewel zij daar formeel niet verantwoordelijk voor zijn. De klachten zagen vooral op de bestellijsten, de prijsverhogingen, kwaliteit van de producten en niet geleverde producten. De commissie stond in goed contact met de directie en de Gedeco maar ook met andere inrichtingen. De ‘winkelproblematiek’ had landelijk de aandacht.

Personeelstekort:

DJI kampt landelijk met een groot personeelstekort. Dit komt regelmatig terug als onderwerp tijdens de vergaderingen. Door onderbezetting is onder meer de werkzaal 1 een tijd gesloten geweest, waardoor de wachttijd voor arbeid langer is. Gedetineerden kregen gedurende de wachttijd wel wachtgeld, maar wenselijk is dat vanzelfsprekend niet. DV&O heeft ondersteuning geboden met een aantal zomercontracten, zodat het personeelstekort voor een periode opgelost was. Er is geadverteerd

via lokale omroepen. Op 12 oktober 2022 heeft een open dag plaatsgevonden met het oog op werving van personeel. Verder is de directie in gesprek geweest met onder meer Scalda Middelburg om te onderzoeken of personeel gedurende de opleiding reeds aan het werk kan.

Dagprogramma:

De knelpunten voor het dagprogramma, zoals die in het vorig verslagjaar zijn benoemd, zijn in de beginperiode van dit verslagjaar verholpen. Echter is door personeelstekort het dagprogramma meermalen gewijzigd. Deze wijzigingen waren veelvuldig onderwerp van gesprek tijdens de vergaderingen. De inrichting heeft in september twee weken een 'noodprogramma' gedraaid, waarbij de activiteiten sport, bibliotheek en onderwijs waren ingetrokken. Boeken vanuit de bibliotheek zijn op de afdelingen geplaatst. Verder heeft de directie het besluit genomen om per 1 oktober 2022 tot in ieder geval 1 januari 2023 twee avondprogramma's in te trekken. Deze maatregel trof de gedetineerden die in het plusprogramma verbleven. De dagprogramma's voldeden ondanks deze maatregelen wel aan het wettelijk minimum. Het moeten missen van een avondprogramma heeft bij de gedetineerden (die in het plusregime verblijven) tot onvrede geleid.

Voedsel:

Het voedsel in de inrichting is ook meermaals onderwerp van gesprek geweest. De voedselvoorziening is opnieuw aanbesteed en de inrichting was de eerste inrichting waar de nieuwe leverancier zijn intrede deed. Dat ging niet zonder slag of stoot. Zeker niet omdat uitgerekend PI Middelburg nog als een van de weinige inrichtingen een eigen keuken heeft waar zelf altijd het eten werd bereid. Die mogelijkheid kwam dus te vervallen. Er moet voortaan per portie worden ingekocht, het 'extra schepje' behoorde daardoor niet meer tot de mogelijkheden. Er was sprake van een transitie naar gezonder voedsel, hetgeen natuurlijk een goed uitgangspunt is. De maaltijden waren evenwel niet afgestemd op de doelgroep. Ook waren de porties een stuk kleiner waardoor gedetineerden nog honger hadden na het nuttigen van de maaltijd. De commissie van toezicht hield vinger aan de pols bij directie en de Gedeco. Op 21 december 2022 heeft de nieuwe leverancier een gesprek gehad met de Gedeco, de koks en de directie om afspraken te maken. De directie heeft weinig invloed op het menu.

Kleinschalige Voorziening Middelburg:

Sinds 2018 zijn er gelden beschikbaar gesteld om een andere vorm van detentie te ontwikkelen. In de P.I. Middelburg is een project opgestart, de Kleinschalige Voorziening Middelburg (KVM). De KVM biedt een oplossing voor zelfmolders die voorafgaand aan de detentie gewerkt hebben aan een delict vrij en geïntegreerd leven. Zij krijgen de mogelijkheid om tijdens hun detentie in De Nederhof, onder toezicht en controle, hun werk of andere zinvolle dagbesteding voort te zetten. Daardoor kunnen zij bijvoorbeeld rekeningen blijven betalen en hun sociale netwerk blijven onderhouden. Daardoor zijn de gevolgen van de detentie minder destructief en blijven zij verankerd in de samenleving. Zelfmolders zitten gemiddeld een half jaar in de KVM voor lichte delicten zoals oplichting, drugs kweken en lichte geweldsmisdrijven.

Via de Dienst Individuele Zaken wordt er een lijst aangeleverd met zelfmolders. De inrichting screent samen met de ketenpartners, waaronder de politie en reclassering, of zo'n zelfmelder in aanmerking komt voor dit project. Verder vindt er ook een werkgeversscreening plaats, omdat een zelfmelder slechts voor dit project in aanmerking komt als hij werk of andere zinvolle dagbesteding heeft. Een verschil met de BBA is dat bij dit project loon uit arbeid nu volledig voor de zelfmelder is, omdat de arbeidsovereenkomst niet meer via de inrichting wordt geregeld. De zelfmelder is overdag aan het werk bij zijn eigen werkgever en verblijft 's avonds en, afhankelijk van zijn werk, in de weekenden in de inrichting. De directeur neemt een besluit of iemand voor dit project in aanmerking komt. De KVM wordt als erg effectief ervaren, maar heeft geen juridische basis, vandaar dat een pilot is gedraaid. Vanuit de inrichting wordt een notitie gemaakt over het belang van de KVM in de hoop dat dit project kan worden verlengd.

E-mates

Helaas is de e-mail service via eMates in maart 2022 opgeschort. De berichtenservice eMates verzorgt e-mailverkeer tussen gedetineerden en hun familie, vrienden en andere sociale relaties. Ze versturen deze naar de Penitentiaire Inrichtingen, waarna medewerkers van de inrichtingen deze uitprinten en aan de gedetineerden uitreiken. Er is onvoldoende zicht op het systeem. Het is niet bekend of het voldoet aan de wettelijke eisen die gesteld worden aan de verwerking van persoonsgegevens. Daarnaast is niet duidelijk wie toegang kan hebben tot die gegevens. De vrees bestond dat de berichtenservice voortgezet crimineel handelen tijdens detentie mogelijk maakt.

Overig:

Verder is onder meer gesproken over de verhoudingen tussen de directeur en de ondernemingsraad, de afwezigheid van de casemanagers op de afdelingen, gesprekken met de Gedeco, de huisregels en het Justitieel Complex Vlissingen. Ook is er meegedacht over een folder voor gedetineerden voor het Bezoek zonder toezicht en de voorwaarden waarin een gedetineerde in dat verband moet voldoen.

Maandcommissariaat

De maandcommissarissen hebben wekelijks de inrichting bezocht. Naar aanleiding van de verzoekbriefjes en ingekomen klachten hebben de maandcommissarissen gesproken met gedetineerden en het personeel en zo nodig met de directie.

Indien uit de contacten met de gedetineerden bleek dat bepaalde onderwerpen een andere aanpak verdienden, heeft de commissie van toezicht de directie daarover tijdens de maandelijkse vergadering van advies gediend.

In 2022 waren er 53 strafcelplaatsingen. Daarnaast zijn er 59 plaatsingen geweest op basis van een ordemaatregel.

Aandachtsgebieden commissie van toezicht

De commissieleden hebben ieder verschillende aandachtsgebieden. De leden hebben tijdens het maandcommissariaat en overige contacten bijzondere aandacht voor bepaalde onderwerpen die liggen binnen hun interesse en deskundigheid. Tijdens de maandcommissariaten wordt daaraan extra aandacht besteed en daarnaast zijn er binnen de inrichting vaste contactpersonen om de diverse onderwerpen mee te bespreken.

Daarnaast heeft er ook overleg plaatsgehad met verschillende afdelingshoofden, de directie en de medische dienst.

Geestelijke gezondheidszorg:

Algemeen

Er is een locatiewerkplan waarin alle afspraken rond geestelijke gezondheidszorg beschreven staan. Ook staan hierin de ambities wat betreft het bevorderen van de geestelijke gezondheidszorg. Dit plan wordt jaarlijks bijgewerkt. Het probleem bij de invulling van de geestelijke gezondheidszorg is om voldoende bezetting te krijgen van externe vertegenwoordigers om de verschillende denominaties wekelijks te kunnen bezetten. Het is een hele klus voor de directie om dit voor elkaar te krijgen omdat er onvoldoende vrijwilligers beschikbaar zijn. Zo was een groot deel van 2022 geen pastoor beschikbaar. Een vervanger kon ook niet vanuit het hoofdkantoor van DJI geregeld worden.

Daarnaast blijkt in de praktijk dat de kwaliteit van de personen die de geestelijke gezondheidszorg uitvoeren zeer wisselend is. Dit heeft direct gevolg voor het aantal gedetineerden dat gebruik maakt van deze zorg.

Goed functionerende geestelijke gezondheidszorg is essentieel voor gedetineerden. Ze kunnen vaak nergens anders heen om over hun gevoelens te praten. Er is nu te weinig ruimte en aandacht voor persoonlijke gesprekken en dit wordt als een sterk gemis ervaren.

Bibliotheek:

Algemeen

De bibliotheek is een hele tijd gesloten geweest in verband met een personeelstekort. Er is getracht een oplossing te vinden in de samenwerking met de Zeeuwse Bibliotheek maar dit is helaas niet gelukt. De inrichting heeft wel kasten met boeken op de afdeling gefaciliteerd, maar dat is niet vergelijkbaar met het bibliotheekbezoek. Dat wordt gemist.

Onderwijs:

Er is weinig fte beschikbaar voor onderwijs, waarbij door verzuim van de onderwijsgevende het onderwijs lange tijd is gegeven door een onderwijsassistent.

Veel verantwoordelijkheid en initiatief ligt bij de gedetineerde zelf. Dan helpt het niet dat het RIC beperkt bereikbaar is door een zelfde personeelstekort.

De trainingen worden goed bezocht en zijn een succes. De trainingen worden verzorgd door een enthousiaste en actieve medewerker. De deelname aan trainingen is ruim 70%. Denk hierbij aan trainingen met als thema gezondheid, omgaan met geld, werk en inkomen, woontraining, e.d.

Re-integratiecentrum (RIC):

Het R.I.C. is het centrum waar een gedetineerde allerlei zaken kan regelen. Het gaat hier vooral om zaken die buiten de gevangenis spelen, zoals belastingzaken, huur, arbeid, e.d. Het centrum is helaas door personeelstekort beperkt toegankelijk. Veel zaken worden nu onderling of buitenom met familie geregeld en dat is niet wenselijk en bovendien een gemiste kans om gedetineerden zelf zijn zaken, onder begeleiding, goed te laten regelen.

Medische dienst:

Er is meerdere keren per jaar structureel overleg tussen de arts uit de commissie en het hoofd van de medische dienst. Hierbij worden in de eerste plaats de medische klachten besproken. Daarnaast wordt de implementatie van alle plannen die een verbetering van het functioneren van de medische dienst beogen besproken en opgevolgd in de tijd. Onder leiding van het huidige hoofd wordt daar voortvarend aan gewerkt. De arts heeft een dag meegelopen op de medische dienst en spreekuren van zowel de arts als een verpleegkundige bijgewoond; eveneens zijn de werkzaamheden toegelicht bij de assistentes van de dienst. Hiervan is verslag gedaan binnen de vergadering van de commissie van toezicht en de directie.

3. Activiteiten in het kader van de bemiddelingstaak

Bemiddeling vindt binnen de commissie van toezicht plaats door de maandcommissaris. Alle leden van de commissie van toezicht, op de beklagrechters na, zijn per toerbeurt als maandcommissaris opgetreden in het huis van bewaring en de gevangenis, één en ander volgens een jaarrooster. De maandcommissarissen hebben evenals in voorgaande jaren volgens voornoemd rooster in beginsel twee weken achter elkaar dienst. Zij hebben de inrichting wekelijks bezocht en de door de gedetineerden ingediende verzoekbriefjes en klachten afgehandeld dan wel doorgestuurd naar het secretariaat.

De werkwijze van de maandcommissaris is, zoals vorig verslagjaar, als volgt. De maandcommissaris ontvangt alle klachten en verzoekbriefjes rechtstreeks van de inrichting, die vervolgens met verzoeker/klager worden besproken. Afhankelijk van de aard van de klacht wordt gepoogd om voor de gedetineerde een oplossing te vinden. Daartoe wordt na overleg met de gedetineerde achtergrondinformatie ingewonnen en wordt met het betrokken afdelingshoofd of medewerker gekeken of er wellicht een andere oplossing denkbaar is. Die mogelijke oplossing wordt vanuit de inrichting of het maandcommissariaat aan de gedetineerde teruggekoppeld hetzij vanuit de inrichting, hetzij van het maandcommissariaat. De maandcommissaris zorgt ervoor dat de klachten bij het secretariaat worden ingeleverd, hetzij door depot in de brievenbus van de rechtbank, hetzij bij aangetekende post.

De maandcommissaris heeft van zijn/haar bevindingen steeds een kort verslag opgemaakt dat tijdens de eerstvolgende vergadering is besproken en dat in de e-SWF is geplaatst. Voor de verslaglegging heeft de maandcommissaris het hieronder weergegeven format gebruikt;

Verslag maandcommissaris week:

Naam MC:

Naam klager:
Afdeling + celnr.:
Korte beschrijving van de klacht:
Actiepunten voor directie:
Actiepunten voor secretariaat CvT:
Actiepunten voor MC volgende week:
Klacht ingetrokken na bemiddeling: Ja/ nee
Eerdere (samenhangende) klachten: <i>Indien klager eerdere klachten heeft ingediend die over hetzelfde onderwerp gaan, benoem je hieronder de klachtnummers van die klachten.</i>
1. 2.
Overige opmerkingen:

Als een gedetineerde na bemiddeling door de maandcommissaris zijn klacht wenst door te zetten, wordt dit in het verslag van de maandcommissaris vermeld.

Het secretariaat vraagt aan de hand van de gehandhaafde klachten een verweerschrift en de onderliggende stukken op bij de directie van de penitentiaire inrichting. Bijzondere of anderszins vermeldenswaardige grieven zijn in de maandelijkse vergaderingen van de commissie met de directie besproken.

Naast de traditionele klachten is in 2021 ook de formele bemiddeling ingevoerd. De commissie constateert dat deze vorm van bemiddeling naadloos aansluit bij de manier waarop de maandcommissaris sinds jaar en dag te werk ging. De klachten worden nagenoeg allemaal met de gedetineerden besproken om te kijken of er (informeel) bemiddeld kan worden. De nieuwe manier van bemiddeling brengt wat dat betreft geen verandering, anders dan dat de uitkomst nog in een verslag dient te worden neergelegd. De commissie constateert dat in 2022 maar weinig gebruik is gemaakt van de mogelijkheid om een grief in te dienen (vijf grieven). Gelet op de werkwijze van de maandcommissaris verbaast dat eigenlijk niet.

4. Activiteiten in de het kader van de rechtsprekende taak

De commissie heeft ervoor gekozen de beklagzaken meervoudig te behandelen. In het verslagjaar werd de beklagcommissie voorgezeten door één van de beklagrechters, te weten Sinack of Wijffels. Aan de hand van een rooster waren bij toerbeurt twee andere commissieleden lid van de beklagcommissie. De beklagcommissie werd ondersteund door één van de secretarissen. Tijdens het verslagjaar was de vestigingsdirecteur of één van de plaatsvervangend vestigingsdirecteuren aanwezig bij de zittingen van de beklagcommissie.

De beginvoorraad op 1 januari 2022 was 191 klachten. In 2022 zijn in totaal 346 klachten ontvangen. Van de ontvangen klachten zijn er 12 doorgezonden, omdat de beklagcommissie niet het juiste orgaan was. In totaal zijn er in 2022 204 klachten door klager vóór of tijdens de zitting van de beklagcommissie ingetrokken, waarvan 107 na bemiddeling. In totaal zijn in 2022 381 klachten afgedaan.

De zittingen van de beklagcommissie vonden in beginsel twee keer per maand op maandagmiddag plaats. Tijdens het verslagjaar hebben er 23 zittingen plaatsgevonden. Tot week 4 hebben de zittingen plaatsgevonden via een beeldverbinding met het programma Microsoft Teams. Deze beeldverbinding werd vanuit de rechtspraak verzorgd door de secretarissen.

De commissie stelt vast dat gedetineerden in toenemende mate rechtsbijstand genieten tijdens een beklagzitting. Klagers en/of hun advocaat/gemachtigde hebben in 2022 telkens een ontvangstbevestiging van de klacht ontvangen met daarin tevens vermeld de datum waarop de beklagcommissie voornemens is de klacht mondeling (via beeldverbinding) te behandelen. De klachten worden gescand en digitaal (via de mail) naar de directie van de inrichting verzonden, met het verzoek binnen zeven dagen relevante stukken aan te leveren, zoals een verweerschrift, beslissingen en/ of rapportages. De klachten die zich daarvoor lenen, worden ter zitting mondeling afgedaan. In andere zaken is zo spoedig mogelijk na de zitting schriftelijk uitspraak gedaan. Daarnaast heeft de beklagcommissie ervoor gekozen een aantal klachten af te doen met toepassing van artikel 62 van de Penitentiaire beginselenwet (buiten zitting). In dat geval hebben de klagers (en hun gemachtigden) daarvan bericht ontvangen.

Cijfermatig overzicht 2022:

De registratie van klachten bij het secretariaat van de commissie van toezicht vindt plaats in het landelijk Klaver-registratiesysteem.

Aantal ingekomen klachten	346 (2021:476) (2020:613)
Soort afdoening	
ingetrokken	85 (2021:79) (2020:98)
ingetrokken ter zitting	12 (2021:5) (2020:18)
ingetrokken na bemiddeling	107 (2021:80) (2020:48)
afdoening na rogatoir verzoek	9 (2021:21) (2020:7)

niet-ontvankelijk	68 (2021:142) (2020:145)
ongegrond	67 (2021:110) (2020:146)
(deels) gegrond	20 (2021:22) (2020:38)
overgedragen	12 (2021:11) (2020:7)
nog openstaand	191 (2021:193) (2020:106)

Als bijlage bij dit jaarverslag wordt een managementoverzicht van de afdoening van klachten uit het registratiesysteem Klaver gevoegd.

Hieronder is verder een overzicht te vinden van de ingediende klachten per onderwerp in 2021 in vergelijking met 2022.

Soort klachten	Aantal 2021	Aantal 2022
Activiteiten (arbeid)	16	10
Activiteiten (diversen)	13	23
Activiteiten (luchten)	18	21
Activiteiten (sport)	5	8
Behandeling	2	8
Bejegening	16	21
Bewegingsvrijheid	4	0
Compensatie	8	1
Contact buitenwereld (bellen)	17	18
Contact buitenwereld (bezoek)	29	12
Contact buitenwereld (post)	7	5
Controle	4	5
Dagprogramma, beveiliging en toezicht op maat (DBT)	1	0
Disciplinaire straf	50	45
Eisen verblijfsruimte	5	8
Informatie/procedure	55	20
Nog onbekend*	13	9
Ordemaatregel	18	17
Persoonlijke voorwerpen	31	12
Regime	41	27
Rekening courant/zak- en kleedgeld	15	10
Rogatoir verzoek	22	11
Schadeverhaal	1	0
Selectie/overplaatsing (extern)	5	3
Selectie/overplaatsing (intern)	15	7
Time-out	0	1
Verlaten inrichting	12	11
Verzorging (diversen)	21	13
Verzorging (godsdienst/levensovertuiging)	5	2
Verzorging (medisch)	14	7

Verzorging (persoonlijk)	13	11
Totaal	476	346

* zaken waarvan het onderwerp nog niet bekend is, omdat de klacht is ingediend in een vreemde taal of omdat uit de klacht niet blijkt waarover nu precies geklaagd wordt.

De beklagcommissie stelt vast dat er in 2022 een afname van het aantal klachten is geweest ten opzichte van 2021.

Uit het overzicht blijkt verder dat in het verslagjaar een toename is aan klachten die zijn ingetrokken ten opzichte van 2021. Dit komt mede door de actieve bemiddelingsrol van de maandcommissaris.

Toch blijft het aantal ingediende klachten hoog. Dat is overigens niet alleen in deze inrichting een issue. Landelijk wordt er veel geklaagd, waarbij er ook zogenoemde veelklagers zijn. DJI heeft in 2022 (wederom) onderzocht of het niet mogelijk is om griffierecht te heffen, al is het maar van de veelklagers, met de bedoeling om toch een drempeltje in te bouwen. Vanuit DJI is een aantal aanbevelingen gedaan aan de commissies van toezicht:

- Breng veelklagers in beeld en benader ze apart;
- Geef dringende klachten prioriteit;
- Maak voor de gedetineerde inzichtelijk hoe een klacht wordt afgehandeld en welke compensatie er tegenover kan komen te staan;
- Vraag aan gedetineerde of een klacht bij overplaatsing of in vrijheidstelling dient te worden voortgezet;

De commissie handelde al volgens deze aanbevelingen, zodat er geen wijziging in de wijze van afhandeling van de klachten is gekomen.

Verder constateert de beklagcommissie dat steeds meer gedetineerden zich tijdens hun procedure laten bijstaan door een advocaat. Klachten worden daardoor uitgebreider juridisch onderbouwd, waardoor de behandeling vaak meer tijd kost. Ook wordt opgemerkt dat er relatief minder klachten over het contact met de buitenwereld zijn ontvangen. Dit komt mede doordat in het begin van het verslagjaar de coronamaatregelen zijn opgeven, zodat bezoek weer mogelijk was. Tot slot wordt opgemerkt dat meerdere klachten over de activiteiten zijn ontvangen. Dat heeft te maken met het personeelstekort, zodat activiteiten niet konden doorgaan, verplaatst werden ofwel op andere wijze werden gecompenseerd.

De beklagzittingen worden niet in overleg met de advocaten gepland, omdat dat de doorlooptijden niet ten goede komt. De advocaten wordt medegedeeld wanneer de klacht van hun cliënt wordt behandeld tijdens een beklagzitting en slechts in uitzonderlijke gevallen wordt uitstel verleend. Zittingen vinden in beginsel plaats in de inrichting. Er kan niet via een (beeld)belverbinding worden deelgenomen.

De hiervoor genoemde omstandigheden maken dat de bemiddeling en afhandeling van klachten veel tijd vergt van de beklagcommissie en het secretariaat. De (voorzitter van de) beklagcommissie en het secretariaat houden hierover regelmatig contact. In 2023 zal bezien worden of de zwaarte van klachten aanhoudt. Indien dat het geval is, zullen er wellicht meer beklagzittingen georganiseerd moeten worden dan in voorgaande jaren. In het verslagjaar is het secretariaat vanwege de complexiteit en hoeveelheid klachten uitgebreid. Ook is vanwege de toename van drukte van het werk als senior gerechtsjuristen het secretariaat uitgebreid. De administratie is en wordt nog steeds uitgebreid.

In 2022 is er 21 keer beroep ingesteld bij de beroepscommissie van de RSJ tegen beslissingen van de beklagcommissie: 16 keer door de klager en vijf keer door de directie. In zes gevallen was ten tijde van het opstellen van dit jaarverslag nog geen uitspraak gedaan. In de overige gevallen waren de beroepen gegrond, ongegrond dan wel niet-ontvankelijk verklaard.

In 22 zaken zijn klagers rogatoir gehoord, omdat zij waren overgeplaatst. De voorzitter van de beklagcommissie heeft elf gedetineerden rogatoir gehoord voor een andere commissie van toezicht. Regelmatig is gesproken over de (on)mogelijkheden om rogatoire verhoren digitaal te laten plaatsvinden.

Doorlooptijden

De commissie heeft ook in dit verslagjaar geconstateerd dat in een aantal klachten de wettelijke termijn van vier weken voor afhandeling van een klacht, welke termijn kan worden verlengd met vier weken, niet werd gehaald. De beklagcommissie streeft ernaar om binnen twee weken na de zitting uitspraak te doen, maar dit wordt in voorkomende gevallen niet gehaald.

De overschrijding had verschillende oorzaken, waarop de beklagcommissie meestal geen of weinig invloed kan uitoefenen, namelijk:

- de bemiddeling door de maandcommissaris;
- overplaatsing van klagers;
- complexiteit van de klachten;
- wisselingen van secretarissen; en
- beschikbaar aantal uren secretarissen;

De doorlooptijden blijven de specifieke aandacht houden van de commissie van toezicht en worden regelmatig besproken. Ook vanuit de directie is er bijzondere aandacht voor de nog openstaande klachten. Verdere verbetering van de doorlooptijden wordt in 2023 nagestreefd.

5. Overige vermeldenswaardige feiten en gebeurtenissen

In 2022 heeft de inrichting te maken gehad met een behoorlijk personeelstekort en ziekteverzuim onder het personeel verband houdend met COVID en de 'gewone' griep. Ook is sprake van langdurig (ziekte)verzuim van twee afdelingshoofden en het Hoofd Veiligheid. Dat vergt veel van een organisatie.

Opvallend is dat de populatie binnen de inrichting wat is gewijzigd ten opzichte van 2021. Er is een groot aantal gedetineerden met (ernstige) psychische problematiek. Gedetineerden die eigenlijk thuishoren in een PPC. Maar helaas kampen de PPC's – net als de geestelijke gezondheidszorg 'buiten' – met capaciteitsgebrek. Door de wachtlijsten worden de gedetineerden met deze problematiek toch in de inrichting geplaatst, met alle gevolgen van dien. Dat verklaart mogelijk ook het aantal obs-plaatsingen. De PIW-ers zijn doorgaans niet opgeleid om met gedetineerden met dit soort problematiek om te gaan. De aanwezigheid van deze gedetineerden trekt dus een grote wissel op het personeel, personeel waarvan een groot deel ook nog niet veel ervaring heeft van werken binnen een inrichting.

6. Conclusies en aanbevelingen

Ook in 2022 stond de inrichting weer voor een groot aantal uitdagingen. Helaas blijft het personeelstekort de inrichting parten spelen. Dat zorgt er ook voor dat de inrichting niet optimaal kan inzetten op aspecten als arbeid, onderwijs en het RIC. De commissie hoopt dat een verdergaande digitalisering (toegangspassen, telefoons op cel, goede computer- en netwerkvoorzieningen) uiteindelijk zullen bijdragen aan meer mogelijkheden voor de gedetineerden om aan de activiteiten deel te nemen en zaken te regelen.

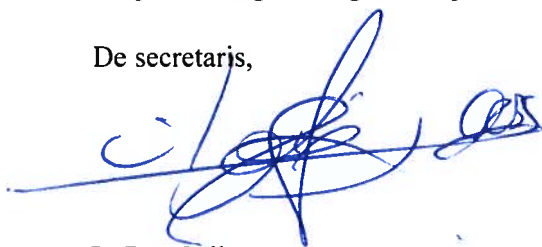
De ontwikkelingen rondom de nieuwe leverancier met betrekking tot het eten zorgen voor frustraties en onvrede. De commissie is zich ervan bewust dat de directie de problemen niet (direct) kan oplossen. Het advies is wel om vooral in gesprek te blijven met de gedetineerden, zodat zij zich gehoord voelen en ook zien dat de directie probeert om een oplossing te bereiken

Communicatie is wat de commissie betreft sowieso een onderwerp dat hoog op de agenda behoort te staan. Het is van belang om te weten wat er bij de gedetineerden speelt. De commissie legt haar oor wat dat betreft graag te luisteren bij de gedetineerden. Maar ook de afdelingshoofden hebben wat dat betreft een belangrijke rol. De commissie is verheugd dat de directie de aanbeveling in het jaarverslag van deze commissie van 2021 ter harte heeft genomen: de afdelingshoofden (en casemanagers) zijn weer terug op de afdeling.

In het verslagjaar is er veelvuldig en transparant contact geweest met de directie. In de vergaderingen heeft de directie de commissie op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen in de inrichting. De commissie spreekt de hoop en verwachting uit dat het constructieve overleg zich voortzet.

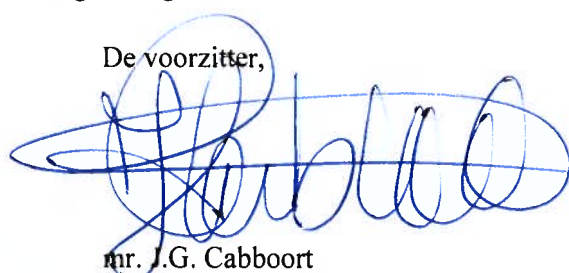
Dit jaarverslag is vastgesteld tijdens de commissievergadering van 18 december 2023.

De secretaris,

R. Ben Sellam

De voorzitter,

mr. J.G. Cabboort

Bijlage 1: Managementoverzicht 2022

Managementoverzicht per afdeling - werkvoorraden

CvT Bureau Middelburg - P.I. Middelburg, locatie Torentijd <Totaal>

2022	begin voorraad	totaal instroom	instroom klacht	instroom grief	grief naar klacht	totaal uitstroom	uitstroom klacht	uitstroom grief	doelbode bij	Uitstroom							end voorraad	
										proefopg	deels geproef	overgedragen	niet omvankelijk	ingerokken na	ingerokken ter zitting	afdeling na rognicht verzoek		grief afgedekt
januari	191	29	29	0	0	31	31	0	43	1	7	6	1	14	2			189
februari	189	34	34	0	0	46	46	0	59	2	5	1	1	23	1			177
maart	177	42	42	0	0	45	45	0	78	1	3	7	12	15	3			175
1e kwartaal	191	105	105	0	0	120	120	0	53	4	15	7	13	30	6			175
april	176	29	28	1	0	24	24	0	56		3	1	3	6	10	1		181
mei	181	21	21	0	0	23	23	0	152	1	5	1	10		5	1		179
juni	179	15	15	0	0	47	47	0	155	1	10		16	9	5	1	5	147
2e kwartaal	176	55	54	1	0	94	94	0	121	2	18	2	29	15	20	3	5	147
juli	147	31	30	1	0	34	34	0	130	3	3		11	3	14			144
augustus	144	8	8	0	0	23	23	0	206	1	8		3	6	4	1		129
september	129	45	44	1	0	26	25	1	189	2	8		6	2	8			148
3e kwartaal	147	84	82	2	0	83	82	1	175	6	19		20	11	26	1		148
oktober	148	17	17	0	0	22	22	0	46	1				4	16	1		143
november	143	37	37	0	0	26	26	0	132	3	5	2	5	5	2	2	2	154
december	154	38	36	2	2	36	36	0	172	4	10	1	1	11	7		1	156
4e kwartaal	148	92	90	2	2	84	84	0	117	8	15	3	5	20	25	3	1	156
Totaal	191	348	341	5	2	381	380	1	119	20	67	12	88	85	107	12	9	158

